

113 年全國語文競賽原住民族語朗讀 【卡那卡那富語】 高中學生組 編號 4 號

matangiria noo kana'ucana

Kanakanavu tamna kari, usupatu kanasia. kana'ia, kana'ucana, kanamara, kana'amisan. kacaua cau Kanakanavu, noo cumacu'ura usupatu kanasia ia, manasu kana'ucana sua mastaan pacupungua. vanai sii na tanasun mita, sua tatia nimiakaka ia, 'esi kavangvang na kana'amisan arapipiningi. makai miaa minkuo(民國) 48 cenana 8 vuana 7 taniara, “87 rapunar canumu”. mataa minkuo(民國) 98 cenana 8 vuanu 8 taniara, “moraku sooraru” kaNamasia cau noo poiisua niaca'ivia isi, makai 'esi pa rakicacu cupungu.

sua kari mita “kana'ucana” misee ia, niaranai na 'ucanu sua kari isis. aranai pa 'inia 'una cu kari “'umu'ucanu” misee. kari mita sua “kana'ucana” misee ia, 'esi cu tumatuturu. sua kanasia isi ia, 'itumuru 'ucanu. matarava kanasia isi, mamarang Kanakanavu paira cu tarapurupu makasi, 'akuni kani muri tia sanaviri kakangca. sua tavara'u tia 'apaica kakangca mangaringari ia, maraa ka'anu tia pamuci. tumatuturu kitana. noo kana'ucana ia, tia matangiri cumacu'ura makananu namuriungu. 'akuni tarane'i niarakaranana sua kakangca, nukai muiri tia kacangini 'inia.

nguai sua tanasun mita 'esi na Namasia. 'una tatia ti'ingai nungnung, cungkucu mataa vanivaniri 'apitaru cacanu. noo 'akia cucuru tatia vanai. 'esiin 'umu'ucanu, 'akuni pa tia maica 'inia. noo tiain maica 'inia. manung tarasangai pa, cumacu'ura pa, tumatimana pa, noo tiain musiparu canumu. matangiri cumacu'ura saringusu cakuran 'esi kara mirungucu? 'esi kara surumu aramiri'i canumu? 'una kara rapi'i karu nukai ranungu 'esi ma'acunu? tia maica vanivaniri cacanu. taracara 'una kara watu sapi'i 'esi matapari'i? tumatimana 'una kara kakurukurungu karanana riang? 'esiin mirungucu mari'uracan. nukai makacumuru curu ucu. manung tarasangai monungu 'inia. 'apaca'iviun sua tia miakaka. taramanungu 'akia 'apitaru. makasuin ka'anu cu tia pamuci. miacara takacicini tamna tina'an ngisaa.

kavangvang sikai, 'esi cu mara'an arakaranana taniara kakangca. Taiwan tamna cimuru makasua kavangvang. iimua, ka'anu 'inmaamia kana'ucana. noo 'esiin cimuru, tia matangiri mincau namuriungu.

夏季的叮嚀

四個季節是 kana'iaa 春天；kana'ucana 夏天；kanaamara 秋天；kana'amisan 冬天。對多數族人來說，印象最深刻的是夏季，因為重大的災害，都在夏季發生。如「87 水災」、「莫拉克風災」。那瑪夏的族人提到這些經歷，可以說還是餘悸猶存。

kana'ucana 是來自'ucanu 雨水衍生出來的用語，也衍生下雨'umu'ucanu 的說法。kana'ucana 就提醒這季節是多雨之時。長老經常叮嚀，不要試圖對抗天意，順著天候行動的人，犯錯率也會降低。在雨季時，要謹慎觀察周邊環境，不要輕視天候的變化或刻意挑戰。

那瑪夏有許多溪流、橋梁及陡峭險路。非必要時，不要接近那些地方。非要通過也要先停、看、聽。若要涉水而過，要留意河水源頭，是否在下大雨？河水是否突然變多？有沒有枝葉在河水上密集漂流？若要經過陡峭的山路，往上方看有無石塊、木屑掉落？有沒有怪異聲？若下著大雨、打雷，或者雲霧濃厚，最好待在原地，確認安全沒有顧慮，這樣危險性也會降低，保護自己的生命安全。

全球的氣候正快速變化，山區也受到影響。不只是夏天，無論何種季節到山區活動，都要注意變化。